

เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคง

ฉบับที่ ๑๒/๖๔ (๑ - ๓๐ ก.ย.๖๔)

ความสัมพันธ์ของจีนและตาลีบันกับทิศทางการก่อการร้ายในอาเซียน

เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ นายหวัง อี้ มนตรีแห่งรัฐและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของจีน ได้พบกับมุลเลาะห์ อับดุล กานี บาราดาร์ ผู้นำกลุ่มตาลีบัน ที่เมืองเทียนจิน การพบกันดังกล่าวเปรียบเสมือนเป็นการให้การรับรองกลุ่มตาลีบันให้มีบทบาทในเวทีโลก ซึ่งการพบกันของทั้ง ๒ ฝ่ายตั้งอยู่บนผลประโยชน์ร่วมกันทั้งในด้านเศรษฐกิจและการเมือง แต่อย่างไรก็ตามการที่กลุ่มตาลีบันประสบความสำเร็จในการยึดอัฟกานิสถานและได้รับการรับรองจากประเทศมหาอำนาจ อาจจะเป็นแรงจูงใจให้กลุ่มก่อการร้ายในอาเซียนลุกขึ้นมาก่อเหตุเพื่อก่อตั้งรัฐอิสลามเช่นในอัฟกานิสถานได้...

เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ นายหวัง อี้ มนตรีแห่งรัฐและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของจีน ได้พบกับมุลเลาะห์ อับดุล กานี บาราดาร์ ผู้นำกลุ่มตาลีบัน ที่เมืองเทียนจิน ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับกรุงปักกิ่งของจีน โดยนายหวัง อี้ กล่าวกับผู้นำของกลุ่มตาลีบันว่า เคารพอธิปไตย เอกราช และบูรณภาพแห่งดินแดนของอัฟกานิสถานมาโดยตลอด รวมถึงยึดมั่นในการไม่แทรกแซงกิจการภายในของอัฟกานิสถาน และดำเนินนโยบายที่เป็นมิตรต่อชาวอัฟกัน จีนยังได้กล่าวถึงการถอนกองทหารสหรัฐฯ และองค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ (North Atlantic Treaty Organization: NATO) ออกจากอัฟกานิสถานอย่างเร่งด่วน ถือเป็นความล้มเหลวทางนโยบายของสหรัฐฯ ที่มีต่ออัฟกานิสถาน พร้อมทั้งระบุว่ากลุ่มตาลีบันเป็นกองกำลังทางทหารและการเมืองที่สำคัญในอัฟกานิสถาน และจะมีบทบาทสำคัญในกระบวนการสันติภาพ การปรองดอง และการฟื้นฟูของประเทศ ซึ่งจีนหวังว่ากลุ่มตาลีบันจะให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นอันดับแรก ดำเนินการตามหลักการ "ที่นำโดยชาวอัฟกานิสถานและชาวอัฟกัน" (Afghan-led and Afghan-owned Principle) อย่างแท้จริง โดยทุกฝ่ายในอัฟกานิสถานควรรวมกันเป็นหนึ่ง เพื่อผลักดัน

ให้เกิดผลลัพธ์ในกระบวนการสันติภาพและการปรองดองในอัฟกานิสถาน นอกจากนี้ นายหวัง อี้ ยังเน้นย้ำว่าขบวนการอิสลามแห่งเตอร์กีสถานตะวันออก (East Turkistan Islamic Movement: ETIM) เป็นองค์กรก่อการร้ายระหว่างประเทศที่กำหนดโดยคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ เป็นภัยคุกคามโดยตรงต่อความมั่นคงของชาติและบูรณภาพแห่งดินแดนของจีน การต่อสู้กับ ETIM เป็นความรับผิดชอบร่วมกันของประชาคมระหว่างประเทศ ดังนั้นทางจีนหวังว่ากลุ่มตาลีบันในอัฟกานิสถานจะต่อสู้กับกลุ่มก่อการร้ายทั้งหมด รวมทั้ง ETIM เพื่อคงไว้ซึ่งความมั่นคง เสถียรภาพ การพัฒนา และความร่วมมือในภูมิภาค

ในขณะที่มุลเลาะห์ อับดุล กานี บาราดาร์ ผู้นำของกลุ่มตาลีบันได้กล่าวว่าจะไม่ยอมให้กองกำลังใด ๆ ใช้ดินแดนของอัฟกานิสถานในการบ่อนทำลายจีน และจะมุ่งพัฒนาความสัมพันธ์ฉันท์มิตรกับประเทศเพื่อนบ้านและประชาคมระหว่างประเทศ พร้อมทั้งหวังว่าจีนจะมีส่วนร่วมในกระบวนการสันติภาพและการปรองดองของอัฟกานิสถานและมีบทบาทมากขึ้นในการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกันในอนาคต โดยกลุ่มตาลีบันจะพยายามส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุนต่อไป

บทวิเคราะห์

จากสถานการณ์ดังกล่าวได้ส่งสัญญาณให้เห็นว่ากลุ่มตาลีบัน ซึ่งเป็นกลุ่มการเมืองและกลุ่มติดอาวุธในอัฟกานิสถานได้มีสายสัมพันธ์กับรัฐบาลจีนที่แน่นแฟ้นขึ้น และเกิดขึ้นในช่วงที่สหรัฐอเมริกาถอนทหารออกจากอัฟกานิสถาน ซึ่งมีกำหนดถอนทหารโดยสมบูรณ์ในวันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ แสดงให้เห็นว่าจีนมีแนวโน้มที่จะยอมรับผู้นำชุดใหม่ของอัฟกานิสถานที่มาจากกลุ่มตาลีบัน โดยจีนให้ความสำคัญกับการสนับสนุนสันติภาพและการสร้างความปรองดองในอัฟกานิสถาน

ซึ่งหากวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจีนและตาลีบันจะเห็นการแสวงประโยชน์ร่วมกันของทั้งสองฝ่ายใน ๒ มิติ คือ (๑) มิติด้านเศรษฐกิจ จีนจะพยายามรื้อฟื้นธุรกิจในอัฟกานิสถาน ซึ่งกลุ่มตาลีบันมีแนวโน้มที่จะสนับสนุนการดำเนินการดังกล่าวของจีน ด้วยการทำให้อัฟกานิสถานมีความมั่นคงและปลอดภัยจนจีนขยายข้อริเริ่มแถบและเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI) ด้วยการสร้างถนนและทางรถไฟให้เชื่อมโยงทั่วทั้งอัฟกานิสถาน นอกจากนี้ยังมีแผนที่จะสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมแห่งใหม่ ซึ่งรวมถึงเส้นทางผ่านฉนวนวาคาน (Wakhan Corridor) จังหวัดบาดัคขานที่พรมแดนระหว่างสองประเทศ โดยการสร้างเส้นทางคมนาคมดังกล่าวจะช่วยยกระดับความสามารถของจีนในการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติของอัฟกานิสถานได้อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งตามรายงานปี ค.ศ. ๒๐๑๔ อัฟกานิสถานอาจมีแร่หายาก (Rare-earth Metals) ที่สามารถสกัดได้มูลค่าเกือบ ๑ ล้านล้านเหรียญสหรัฐฯ ที่อยู่ในบริเวณภูเขา การลงทุนจากจีนจะช่วยแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจของอัฟกานิสถาน ที่มีความเปราะบางและต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากประเทศตะวันตกมาโดยตลอด แต่ภายหลังจากที่กลุ่มตาลีบันเข้าปกครองอัฟกานิสถานอาจจะถูกประเทศตะวันตกตัดความช่วยเหลือไป ดังนั้นการลงทุนจากจีนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่ออัฟกานิสถาน^๑ และ (๒) มิติการเมืองและความมั่นคง ความสัมพันธ์จะขึ้นอยู่กับการแข่งขันกันและไม่แทรกแซงกิจการภายในของกันและกัน สำหรับจีนนั้นไม่ต้องการให้กลุ่มตาลีบันเผยแพร่แนวคิดสุดโต่งไปยังมวลชนจีนเจียง ซึ่งมีพรมแดนติดกับอัฟกานิสถาน รวมทั้งต้องการให้กลุ่มตาลีบันช่วยปราบปรามกลุ่ม ETIM ที่เป็นกลุ่มแบ่งแยกดินแดนที่เคลื่อนไหวด้วยวิธีการรุนแรง ซึ่งมีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับกลุ่มตาลีบันและมีสำนักงานอยู่ที่กรุงคาบูล^๒ สำหรับกลุ่มตาลีบันนั้น ไม่ต้องการให้จีนประณามการละเมิดสิทธิมนุษยชนของกลุ่มตาลีบันที่เกิดขึ้นในอัฟกานิสถาน จากสถานการณ์ดังกล่าวเงินอาจกลายเป็นผู้สนับสนุนที่สำคัญของอัฟกานิสถาน ซึ่งจะทำให้กลุ่มตาลีบันมีบทบาทและได้รับการ

ยอมรับมากขึ้นในเวทีโลก พร้อมทั้งเป็นการขยายอิทธิพลของจีนให้เพิ่มมากขึ้นในเอเชียใต้ เอเชียกลาง และตะวันออกกลาง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกลุ่มตาลีบันจะต้องไม่เผยแพร่แนวคิดสุดโต่งและไม่ให้การสนับสนุนกลุ่มแบ่งแยกดินแดนทุกกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับมวลชนจีนเจียง

ข้อเสนอแนะต่ออาเซียน ประเทศไทย และกองทัพ

การให้การยอมรับกลุ่มตาลีบันของจีนสะท้อนให้เห็นถึงประเทศมหาอำนาจให้การยอมรับกลุ่มตาลีบันในเวทีโลก ซึ่งอาจจะส่งผลต่ออาเซียนอย่างปฏิเสธไม่ได้ โดยเฉพาะในประเด็นการก่อการร้าย เนื่องจากชัยชนะของกลุ่มตาลีบันอาจจะทำให้กลุ่มก่อการร้ายในอาเซียนเห็นชัยชนะของกลุ่มตาลีบัน และต้องการที่จะไปฝึกการสู้รบที่อัฟกานิสถาน เพื่อฝึกฝนเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และยุทธวิธีการต่อสู้ของกลุ่มตาลีบัน หรืออาจจะเรียนรู้แนวคิดสุดโต่งของกลุ่มตาลีบันผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) จนนำไปสู่ความพยายามในการก่อตั้งรัฐอิสลามอีกด้วย ดังนั้น **อาเซียน** จึงควรต้องร่วมมือกันในการลดใช้ความรุนแรงและข้อมูลบิดเบือน (Disinformation) ผ่านการรวบรวมร่วมมือที่มีอยู่ เช่น กรอบ ADMM, ADMM Plus, ADMM Expert Working Group เป็นต้น **ไทย** ในฐานะประเทศสมาชิกอาเซียน ควรพิจารณาการเฝ้าระวังและตรวจสอบผู้ก่อการร้ายที่อาจจะเดินทางเข้ามาพักพิงและใช้ไทยเป็นสถานที่ในการก่ออาชญากรรมข้ามชาติ โดยเฉพาะการฟอกเงินและการให้เงินอุดหนุนต่อการก่อการร้าย (Money Laundering and Financing of Terrorism) รวมไปถึงการใช้ไทยเป็นแหล่งจัดหาและเป็นเส้นทางขนส่งอาวุธไปยังประเทศอื่น ๆ ในอาเซียน ส่วน **กองทัพ** ควรสนับสนุนมาตรการป้องกันการเผยแพร่แนวคิดสุดโต่งและข้อมูลบิดเบือนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียนในการแลกเปลี่ยนข่าวสารและข่าวกรอง เพื่อสกัดกั้นและปราบปรามการก่อการร้ายที่อาจจะเกิดขึ้นในภูมิภาค

อ้างอิง

^๑ Embassy of The People's Republic of China in The Kingdom of Thailand. (2021). Wang Yi Meets with Head of the Afghan Taliban Political Commission Mullah Abdul Ghani Baradar. Retrieved September, 29 2021, from <http://www.chinaembassy.or.th/eng/zgyw/t1895950.htm>

^๒ Derek Grossman. (2021). Chinese Recognition of the Taliban Is All but Inevitable. Retrieved September, 29 2021, จาก <https://www.rand.org/blog/2021/08/chinese-recognition-of-the-taliban-is-all-but-inevitable.html>

^๓ กรกิจ ดิษฐาน. (๒๕๖๔). จีน จีนเจียง กับตอลิบาน มันเกี่ยวกันยังไง?. สืบค้นเมื่อ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๔, จาก <https://www.posttoday.com/>

เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา SSC Focus กรุณาส่งข้อคิดเห็นของท่านมายัง คณะผู้จัดทำ (ศศย.สพท.) T/F : ๐ ๒๒๗๕ ๕๗๑๕ - ๑๖

๑. ท่านสนใจประเด็นใดเพิ่มเติม/เห็นว่าควรศึกษาเพิ่มเติม

การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์/เทคโนโลยี การทหาร พลังงาน/สิ่งแวดล้อม

อื่นๆ

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

